СРЕ-БРЕ-НИ-ЦА И БРА-ТУ-НАЦ: РА-ЧУ-НИ-ЦЕ, МО-ДЕ-ЛИ, ЗЛО-У-ПО-ТРЕ-БЕ

Одсуство добрих намера

Ве-ли-ки тим углед-них струч-ња-ка Ме-ђу-на-род-не гру-пе за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци, пред-во-ђен Едом Хер-ма-ном са Уни-вер-зи-те-та у Пен-сил-ва-ни-ји, ком-пле-ти-рао је на пре-ко 250 стра-на свој из-ве-штај о ствар-ним рат-ним зби-ва-њи-ма у Сре-бре-ни-ци. Ба-ра-та-ју-ћи ег-закт-ним чи-ње-ни-ца-ма и ви-ше-стру-ко про-ве-ре-ним на-ла-зи-ма, овај тим ча-сних струч-ња-ка пот-пу-но опо-вр-га-ва зва-нич-ну аме-рич-ку и му-сли-ман-ску вер-зи-ју

При-ре-ди-ла: Ма-ри-ја Кне-же-вић Пе-тров

У ра-спо-ну од не-ко-ли-ко ки-ло-ме-та-ра и два-де-се-так са-ти, 11. и 12. ју-ла 2005. су на-до-мак Сре-бре-ни-це и Бра-тун-ца одр-жа-не две ве-ли-ке ко-ме-мо-ра-ци-је жр-тва-ма про-те-клог гра-ђан-ског ра-та у овом де-лу Под-ри-ња. Она пр-ва, у По-то-ча-ри-ма код Сре-бре-ни-це, му-сли-ман-ска, по-ста-вље-на је и екс-пло-а-ти-са-на као гло-бал-ни ме-дијс-ки спек-такл уцве-ље-но-сти, мо-дел „ве-ли-ког по-ка-ја-ња”, „су-о-ча-ва-ња са про-шло-шћу”. Не-ма ни-ка-кве сум-ње да је она ре-зул-тат ши-ре и ве-што упра-вља-не ме-дијс-ко-про-па-гант-не опе-ра-ци-је чи-ји је циљ ко-нач-но

ина-у-гу-ри-са-ње уна-пред при-пре-мље-не „исто-риј-ске исти-не” о рат-ним до-га-ђа-ји-ма у сре-бре-нич-ком кра-ју. При-су-ство-вао је ве-ли-ки број пред-став-ни-ка за-пад-ног по-ли-тич-ког еста-бли-шмен-та, по-стро-је-ни су и сви по-треб-ни функ-ци-о-не-ри бал-кан-ских про-тек-то-ра-та. Огро-ман број стра-них но-ви-на-ра, обез-бе-ђе-на екс-клу-зив-на пра-ва ве-ли-ких те-ле-ви-зиј-ских ком-па-ни-ја, уна-пред за-да-та ре-то-ри-ка и по-де-ље-не уло-ге. Она дру-га, на-до-мак Бра-тун-ца, срп-ска, ско-ро да је пре-ћу-та-на. При-су-ство-вао је ма-ли број зва-нич-ни-ка, ме-ђу ко-ји-ма ни-је би-ло пред-сед-ни-ка Ср-би-је (при-сут-ног у Сре-бре-ни-ци), по-ро-ди-це и при-ја-те-љи жр-та-ва, све-штен-ство ко-је је слу-жи-ло опе-ло.

ИСТО-РИ-ЈА И ПРО-СТИ-ТУ-ЦИ-ЈА

Тај до-га-ђај омо-гу-ћио је сви-ма ко-је још за-ни-ма исти-на да од по-чет-ка до кра-ја са-гле-да-ју и про-у-че до-ми-нант-ни за-пад-ни (аме-рич-ки) по-ли-тич-ко-про-па-ганд-ни и псе-у-до-е-тич-ки мо-дел ко-ри-шћен то-ком иза-зва-ног и упра-вља-ног ра-та у ру-ше-ви-на-ма дру-ге Ју-го-сла-ви-је. Ме-дијс-ка офан-зи-ва је по-че-ла еми-то-ва-њем сним-ка ликвидације ше-сто-ри-це му-шка-ра-ца му-сли-ма-на од стра-не јед-не срп-ске па-ра-вој-не гру-пе, на планини Тре-ска-ви-ци. Тај сни-мак, по свој при-ли-ци на-пра-вљен по на-руџ-би-ни аген-та јед-не по-зна-те за-пад-не оба-ве-штај-не слу-жбе, по-слу-жио је за иза-зи-ва-ње шо-ка у јав-но-сти, „ве-зи-ва-ње чи-стих ру-ку и раз-ве-зи-ва-ње по-га-них је-зи-ка”, и за ко-нач-но ин-ста-ли-ра-ње „не-по-бит-не исти-не да је у Сре-бре-ни-ци у ју-лу 1995. муч-ки ли-кви-ди-ра-но из-ме-ђу се-дам и осам хи-ља-да му-сли-ман-ских му-шка-ра-ца, ци-ви-ла, од стра-не бо-сан-ских Ср-ба под ко-ман-дом Ка-ра-џи-ћа и Мла-ди-ћа”. Док је про-гра-ми-ра-ни и ра-зу-мљи-ви шок тра-јао, а „свим про-тив-ни-ци-ма би-ле за-че-пље-не гу-би-це”, на по-ли-тич-кој сце-ни у Ср-би-ји за-по-че-ло је ха-ра-ње зве-зда не-вла-ди-ног сек-то-ра, де-на-ци-фи-ка-то-ра и лу-стра-то-ра, ко-ји су Ср-би-ју оп-ту-жи-ва-ли за све и сва-шта, мал-те-не и за озон-ске ру-пе и си-ро-ма-штво у све-ту. Не-ду-го по-том ухап-шен је и син Ра-до-ва-на Ка-ра-џи-ћа, за-по-чет је но-ви ве-ли-ки при-ти-сак на ње-го-ву по-ро-ди-цу, Ср-би су ху-шка-ни да из-да-ју сво-је рат-не пред-вод-ни-ке, што је пред-ста-вља-но као мо-рал-ни чин и ка-тар-за. По-на-вља-на је и не-сум-њи-во из-ну-ђе-на из-ја-ва пред-сед-ни-ка Срп-ске у ко-јој при-зна-је да је у Сребреници уби-је-но тач-но оно-ли-ко љу-ди ко-ли-ко пи-ше у аме-рич-ким про-па-ганд-ним из-ве-шта-ји-ма.

„Исти-на” је ус-по-ста-вље-на: Ср-би су из-вр-ши-ли ге-но-цид, све што су Аме-ри-кан-ци ура-ди-ли на Бал-ка-ну је оправ-да-но и ху-ма-но, њи-хов грех је је-ди-но у то-ме што су за-ка-сни-ли, што се не сме по-но-ви-ти ни-ка-да ви-ше. Аме-рич-ко ру-ше-ње Лисабонског ми-ров-ног пла-на ко-јим би се из-бе-гао рат, ра-зор-на бом-бар-до-ва-ња, на-мер-но се-ја-ње оси-ро-ма-ше-ног ура-ни-ју-ма (због че-га су кан-це-ро-ге-на обо-ље-ња у дра-ма-тич-ном по-ра-сту), пре-мре-жа-ва-ње Бал-ка-на вој-ним ба-за-ма САД, ства-ра-ње си-сте-ма ту-жних про-тек-то-ра-та под ди-рект-ном кон-тро-лом Ва-шинг-то-на, на-о-ру-жа-ва-ње му-џа-хе-ди-на и огра-на-ка Ал Ка-и-де, савез са нај-ве-ћим ма-фи-ја-шким ган-гом у Евро-пи... То се ви-ше не-ће спо-ми-ња-ти, или, ако се бу-де и спо-ми-ња-ло, сма-тра-ће се ну-жним злом чи-ја је сврха би-ла да се за-у-ста-ве срп-ски вар-ва-ри. Тач-ка.

ВА-ЖНО ЈЕ РЕ-ЋИ

Сва-ко-ме ра-зум-ном и еле-мен-тар-но оба-ве-што-ном ја-сно је да то ни-је чак ни „се-лек-тив-на исти-на”, ка-мо-ли ве-ро-до-стој-на вер-зи-ја до-га-ђа-ја на ко-јој се мо-же гра-ди-ти по-ми-ре-ње, по-ка-ја-ње, но-ви по-че-так. Та тврд-ња, тре-ба ли уоп-ште на-по-ми-ња-ти, ни-по-што не зна-чи на-ше или би-ло чи-је озбиљ-но не-ги-ра-ње да је у том ра-ту, и том кра-ју, би-ло и срп-ских зло-чи-на ко-је, због соп-стве-не ду-ше, мо-ра-ју обе-ло-да-ни-ти и ка-зни-ти са-ми Ср-би! Ме-ђу-тим, пот-пу-но пре-ћут-ки-ва-ње или ци-нич-но ми-ни-ми-зи-ра-ње ви-ше-го-ди-шњих кр-ва-вих пи-ро-ва сре-бре-нич-ких му-сли-ма-на из „за-шти-ће-не зо-не”, бру-тал-но уби-ја-ње ви-ше хи-ља-да срп-ских се-ља-ка и срав-њи-ва-ње са зе-мљом на де-се-ти-не се-ла, уз исто-вре-ме-но пре-ду-ва-ва-ње бро-ја и кри-во-тво-ре-ње свој-ства му-сли-ман-ских жр-та-ва при-ли-ком осло-ба-ђа-ња Сре-бре-ни-це, ја-сно све-до-че о од-су-ству до-брих на-ме-ра оних ко-ји све ово кон-стру-и-шу. Па ипак, чак и ве-ли-ки ме-ди-ји у Ср-би-ји пот-пу-но су са-ви-ли ши-ју и не-кри-тич-ки ре-про-ду-ко-ва-ли аме-рич-ку и му-сли-ман-ску „зва-нич-ну вер-зи-ју”.

По-сто-је и ча-сни из-у-зе-ци, са-мо се њи-хов глас је-два чу-је у оп-штем

пре-жва-ка-ва-њу за-да-те вер-зи-је. Ме-ђу ча-сне из-у-зет-ке тре-ба-ло би сва-ка-ко убро-ја-ти ка-над-ског ге-не-ра-ла Лу-и-са Ме-кен-зи-ја, не-ка-да-шњег ко-ман-дан-та ме-ђу-на-род-них вој-них сна-га у БиХ, или ве-ли-ког аустриј-ског пи-сца Пе-те-ра Ханд-кеа, као и бе-о-град-ски днев-ни лист *По-ли-ти-ка* ко-ји је у ви-ше на-ста-ва-ка, из пе-ра Ра-ди-во-ја Пе-тро-ви-ћа, об-ја-вио ка-пи-тал-но ва-жан из-ве-штај Ме-ђу-на-род-не гру-пе за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци. Ти гла-со-ви ра-зу-ма и исти-не ва-жни су не за-то што мо-гу над-ја-ча-ти на-ру-че-ну ме-дијс-ку ха-ла-бу-ку гло-бал-них си-ле-џи-ја, или што би ка-ни-ли да Ср-бе јед-но-став-но про-гла-се до-брим а оне дру-ге ло-шим мом-ци-ма на по-ни-жа-ва-ју-ће плит-кој хо-ли-вуд-ској мен-тал-ној ма-пи, не-го за-то што по-сто-је ства-ри ко-је је ва-жно *и з-ре-ћи* са ста-но-ви-шта веч-но-сти.

Ве-ли-ки тим углед-них струч-ња-ка Ме-ђу-на-род-не гру-пе за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци, пред-во-ђен Едом Хер-ма-ном са Уни-вер-зи-те-та у Пен-сил-ва-ни-ји, ком-пле-ти-рао је на пре-ко 250 стра-на свој из-ве-штај о ствар-ним рат-ним зби-ва-њи-ма у Сре-бре-ни-ци. Ба-ра-та-ју-ћи ег-закт-ним чи-ње-ни-ца-ма и ви-ше-стру-ко про-ве-ре-ним на-ла-зи-ма, овај тим ча-сних струч-ња-ка пот-пу-но опо-вр-га-ва зва-нич-ну аме-рич-ку вер-зи-ју.

ИЗ-МА-ШТА-ВА-ЊЕ ХО-ЛО-КА-У-СТА

„Гру-па ука-зу-је на при-стра-сност, пре-те-ра-но уве-ћан број жр-та-ва и ме-то-до-ло-ги-ју ко-ја је ко-ри-шће-на да се оправ-да-ју про-це-не на-пра-вље-не још пре не-го што је ис-тра-га и по-че-ла”, пи-ше Ра-ди-во-је Пе-тро-вић.

„Зна-чај-но је што су зва-нич-ни при-каз до-га-ђа-ја у Сре-бре-ни-ци оспо-ри-ли ви-со-ки зва-нич-ни-ци НА-ТО и УН ко-ји су се за-те-кли на ме-сту до-га-ђа-ја”, из-ја-вио је за *По-л и-ти-ку*
Џорџ Бог-да-нић, пи-сац и пу-бли-ци-ста из Њу-јор-ка, аутор фил-ма

Ју-го-сла-ви-ја – рат ко-ји се мо-гао из-бе-ћи
, та-ко-ђе члан Ме-ђу-на-род-не гру-пе за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци. „Ме-ђу тим зва-нич-ни-ци-ма су за-ме-ник ко-ман-дан-та НА-ТО-а Чарлс Бојд, ко-ји је био оба-ве-штај-ни ди-рек-тор НА-ТО-а, пот-пу-ков-ник Џон Среј, за-тим ко-ор-ди-на-тор УН за ци-вил-на пи-та-ња Фи-лип Кор-вин и вој-ни по-сма-трач УН Кар-лос Мар-тинс Бран-ко, за-ме-ник ше-фа за опе-ра-ци-је Фон-да УН за ста-нов-ни-штво, ко-ји је ис-пи-ти-вао вој-не по-сма-тра-че УН у Сре-бре-ни-ци.”

„По-ре-ђе-ња са хо-ло-ка-у-стом ево-ци-ра-ју сна-жне успо-ме-не и сли-ке, али у овом слу-ча-ју по-сто-је са-мо у не-за-у-зда-ној ма-шти сен-за-ци-ја глад-них ме-диј-ских по-сле-ни-ка”, на-во-ди *По-ли-ти-ка* ис-каз пот-пу-ков-ни-ка Џо-на Сре-ја. „По-пу-лар-не пер-цеп-ци-је о вла-ди бо-сан-ских му-сли-ма-на ство-ри-ла је обим-на рат-на ма-ши-не-ри-ја ко-ја укљу-чу-је пи-ар фир-ме ан-га-жо-ва-не од стра-не Бо-шња-ка, ме-диј-ске знал-це и бли-ске еле-мен-те у аме-рич-ком Стејт де-парт-мен-ту. Ре-то-ри-ка оних ко-ји су у САД за-сту-па-ли вла-ду бо-сан-ских му-сли-ма-на у Са-ра-је-ву по-ста-ла је то-ли-ко ја-ка да је при-пре-ми-ла те-рен за увла-че-ње НА-ТО-а у гра-ђан-ски рат про-тив бо-сан-ских Ср-ба.”

Џорџ Бог-да-нић из-но-си и чи-ње-ни-цу ко-ја ја-сно ука-зу-је на по-сто-ја-ње сре-бре-нич-ког сце-на-ри-ја: Али-ја Изет-бе-го-вић још 9. ју-ла 1995, два да-на пре срп-ског ула-ска у Сре-бре-ни-цу, по-звао је Клин-то-на да спре-чи „те-ро-ри-зам и ге-но-цид” у Сре-бре-ни-ци.

Кар-лос Мар-тинс Бран-ко на-во-ди: „Да је би-ло уна-пред сми-шље-ног срп-ског пла-на о ге-но-ци-ду, уме-сто да на-па-да-ју са-мо у јед-ном прав-цу, од ју-га ка се-ве-ру – што је оста-ви-ло ја-сну мо-гућ-ност му-сли-ман-ске од-ступ-ни-це – Ср-би су ла-ко мо-гли да на-пра-ве оп-сад-но ста-ње и оси-гу-ра-ју да ни-ко не по-бег-не.”

МА-ТЕ-МА-ТИ-КА ЛА-ЖИ

Џо-на-тан Ру-пер, бив-ши но-ви-нар Би-Би-Си-ја, при-су-тан на ли-цу ме-ста, али и на осно-ву ис-тра-жи-ва-ња број-них зва-нич-них из-ве-шта-ја, твр-ди да прет-по-став-ка да су Ср-би уби-ли из-ме-ђу се-дам и осам хи-ља-да му-сли-ма-на „ни-ка-да ни-је би-ла мо-гу-ћа”.

Зва-нич-не рас-по-ло-жи-ве број-ке та-ко-ђе ис-кљу-чу-ју мо-гућ-ност та-ко ве-ли-ког бро-ја ег-зе-ку-ци-ја. Осим 35.632 ре-ги-стро-ва-на пре-жи-ве-ла, чи-ју је ева-ку-а-ци-ју ве-ћи-ном ор-га-ни-зо-ва-ла Срп-ска вој-ска, Ме-ђу-на-род-ни ко-ми-тет Цр-ве-ног кр-ста је при-ме-тио да је „не-ко-ли-ко хи-ља-да му-шка-ра-ца”, нај-ма-ње њих 3.000, по-бе-гло из Сре-бре-ни-це са 28. му-сли-ман-ском ди-ви-зи-јом и ка-сни-је пре-ра-спо-ре-ђе-но на дру-ге фрон-то-ве „без зна-ња њи-хо-вих по-ро-ди-ца” – пре-но-си *По-ли-ти-ка*.

„Хо-ланд-ски вој-ни по-сма-тра-чи и бри-тан-ски оба-ве-штај-ци из САС-а у Сре-бре-ни-ци су би-ли оче-ви-ци же-сто-ких бор-би из-ме-ђу му-сли-ман-ских фрак-ци-ја пре не-го што су Ср-би ушли у град. У су-ко-бу из-ме-ђу му-сли-ман-ских му-шка-ра-ца ко-ји су же-ле-ли да оста-ну и бра-не град и оних ко-ји су сле-ди-ли на-ре-ђе-ња о ева-ку-а-ци-ји по-ги-ну-ло је њих сто-ти-ну, а њи-хо-ва те-ла су оста-вље-на та-мо где су па-ла. Око 700 му-сли-ман-ских вој-ни-ка про-би-ло се до Же-пе и би-ли су без-бед-ни ка-да је тај град пао у ру-ке Ср-ба, у по-след-њој не-де-љи ју-ла 1995.”

Ру-пер у свом из-ве-шта-ју ка-же:

„Узи-ма-ју-ћи у об-зир све ове фак-то-ре, да је до-и-ста ма-са-кри-ра-но 7.300 љу-ди из Сре-бре-ни-це, ста-нов-ни-штво ове обла-сти пре не-го што је па-ла у ру-ке Ср-ба тре-ба-ло је да бро-ји мно-го ви-ше од 46.000, што је ве-ли-ко пре-те-ри-ва-ње у од-но-су на би-ло ко-ју ве-ро-до-стој-ну број-ку из тог вре-ме-на.”

Са тог ста-но-ви-шта, Ру-пер на-во-ди и ре-чит слу-чај Па-три-ше Волд, јед-не од су-ди-ја ха-шког три-бу-на-ла ко-ји су осу-ди-ли срп-ског ге-не-ра-ла Ра-ди-са-ва Кр-сти-ћа за „ге-но-цид у Сре-бре-ни-ци”. Она је 2003. у џорџ-та-ун-ском *Жур-на-лу о прав-ној ети-ци* на-пи-са-ла да је пре на-па-да „Сре-бре-ни-ца би-ла се-ло са око 37.000 ста-нов-ни-ка”.

„Су-ди-ја Волд је очи-глед-но би-ла пот-пу-но не-све-сна да је пре-ма по-дат-ку ко-ји је са-ма на-ве-ла пот-пу-но не-мо-гу-ће да су се до-го-ди-ли зло-чи-ни за ко-је је Кр-стић осу-ђен”, пи-ше Џо-на-тан Ру-перт.

И Мајкл Мен-дел, про-фе-сор ме-ђу-на-род-ног пра-ва на Јорк уни-вер-зи-те-ту у То-рон-ту, твр-ди да су број-ке ха-шког три-бу-на-ла о 7.000 до 8.000 уби-је-них му-сли-ман-ских му-шка-ра-ца не-ра-зум-но пре-у-ве-ли-ча-не и пот-пу-но не-пот-кре-пље-не чи-ње-ни-ца-ма и до-ка-зи-ма.

„Уз то, Мен-дел ука-зу-је да је ха-шки три-бу-нал са-мо ‚су-ге-ри-сао’ пре не-го до-ка-зао да је ве-ћи-на од 2.028 те-ла, ко-ли-ко је за-и-ста укуп-но ексхумирано, стра-да-ло у ег-зе-ку-ци-ја-ма а не у број-ним бор-ба-ма из-ме-ђу срп-ских сна-га и ко-ло-не 28. му-сли-ман-ске ди-ви-зи-је ко-ја се по-сле па-да Сре-бре-ни-це по-вла-чи-ла пре-ма Ту-зли”, ин-тер-пре-ти-ра из-ве-штај Џорџ Бог-да-нић.

Не-дав-но при-ка-за-ни ви-део-сни-мак ег-зе-ку-ци-је над шест му-сли-ман-ских му-шка-ра-ца (ко-ји су мо-гли би-ти и вој-ни-ци) упо-тре-бљен је без ика-кве ло-ги-ке као до-каз да су срп-ске сна-ге на-кон осва-ја-ња Сре-бре-ни-це уби-ле 7.000 му-сли-ма-на, оце-њу-је Ме-ђу-на-род-на гру-па за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци.

ПРЕ-ЋУ-ТА-НА ПРЕД-И-СТО-РИ-ЈА

По-ред ова-ко ин-ва-лид-ног ба-ра-та-ња „до-ка-зним ма-те-ри-ја-лом”, очи-глед-но је да кон-струк-то-ри про-па-ганд-ног „ми-та о Сре-бре-ни-ци” пот-пу-но пре-ћут-ку-ју пр-ве три го-ди-не ра-та у Бо-сни ко-је су од пре-суд-не ва-жно-сти за ствар-но раз-у-ме-ва-ње зби-ва-ња у Сре-бре-ни-ци и око ње.

„Сре-бре-ни-ца је би-ла утвр-ђе-ње му-сли-ман-ског го-спо-да-ра ра-та На-се-ра Ори-ћа”, на-во-ди се. „Он је ре-пор-те-ру *Ва-шинг-тон по-ста* Џо-ну Пом-фреу и но-ви-на-ру *То-рон-то са-на*
Би-лу Ши-ле-ру по-ка-зао сним-ке ма-са-кра ко-је су ње-го-ви вој-ни-ци из-вр-ши-ли у срп-ским се-ли-ма око Сре-бре-ни-це.”

„Орић је нај-кр-во-жед-ни-ји рат-ник ко-ји је ика-да кро-чио на бо-ји-ште”, пи-ше Ши-лер, ко-ји га је ви-ше пу-та по-се-тио у ње-го-вој ку-ћи. „Јед-не хлад-не и сне-жне но-ћи, се-део сам у ње-го-вој днев-ној со-би, гле-да-ју-ћи шо-кант-не ви-део-сним-ке оно-га што би се мо-гло на-зва-ти ‚нај-ве-ћим хи-то-ви-ма На-се-ра Ори-ћа’. Ви-део сам спа-ље-не ку-ће, мр-тва те-ла, от-ки-ну-те гла-ве и ље-де ко-ји бе-же. Све вре-ме Орић се це-рио, ди-ве-ћи се свом учин-ку.”

Те-шко да је про-шао и је-дан дан без спа-ља-ва-ња обли-жњих се-ла и гра-до-ва, као што су Бра-ту-нац, Си-ки-ри-ћи, Ко-ње-вић По-ље, Гло-го-ва, За-лаж-је, Фа-ко-ви-ћи, Ло-зни-ца, Ори-ли-ћи, Би-ља-ча, Цр-ни Врх, Ми-ли-ћи, Ка-ме-ни-ца и Кра-ви-ца. Је-зи-ви ма-са-кр у Кра-ви-ца-ма де-сио се на пра-во-слав-ни Бо-жић.

„Џо-на-тан Фи-липс, ре-пор-тер-ка лон-дон-ског *Ју-жно-сло-вен-ског жур-на-ла*, про-це-њу-је да је са-мо до 3. мар-та 1993. нај-ма-ње 1.200 Ср-ба уби-је-но, а још бар 3.000 ра-ње-но у Ори-ће-вим на-па-ди-ма. ‚Да-нас бу-квал-но не-ма ни јед-ног Ср-би-на у це-лој сре-бре-нич-кој оп-шти-ни, од 9.300 ко-ли-ко их је жи-ве-ло ту. Од 11.500 Ср-ба у Бра-тун-цу, ви-ше од 6.000 је по-бе-гло. У сре-бре-нич-кој оп-шти-ни 24 се-ла је срав-ње-но до те-ме-ља. По-след-ње ве-ли-ко срп-ско се-ло у обла-сти Бра-тун-ца и Ске-ла-на на-пад-ну-то је и уни-ште-но 7. ја-ну-а-ра 1993. го-ди-не’, на-во-ди Фи-лип-со-ва. За-што он-да, упр-кос ма-сов-ним и де-таљ-ним до-ка-зи-ма ко-је су УН до-ста-ви-ле 1993, ха-шки три-бу-нал ни-је оп-ту-жио На-се-ра Ори-ћа све до 2002, па чак и та-да са-мо за ма-ња зло-де-ла ‚зло-ста-вља-ња за-тво-ре-ни-ка’?” до-ку-мен-ту-је и пи-та се Џорџ Бог-да-нић у
По-ли-ти-ци
.

СЦЕ-НА-РИО И АЛИ-БИ

У из-ја-ви Ибра-на Му-ста-ви-ћа, ше-фа вла-да-ју-ће СДА у Сре-бре-ни-ци, ука-зу-је се ди-рект-но на још је-дан би-тан аспект це-лог „слу-ча-ја Сре-бре-ни-ца”:

„Сце-на-рио за из-да-ју Сре-бре-ни-це био је све-сно при-пре-мљен. На жа-лост, бо-сан-ско Пред-сед-ни-штво и Вој-на ко-ман-да су би-ли уме-ша-ни у тај по-сао. Да сам до-био на-ред-бу да на-пад-нем срп-ску вој-ску из де-ми-ли-та-ри-зо-ва-не зо-не, без раз-ми-шља-ња бих то од-био и тра-жио бих од осо-бе ко-ја је то на-ре-ди-ла да од-ве-де сво-ју по-ро-ди-цу у Сре-бре-ни-цу, па бих јој дао пу-шку и до-зво-лио да из-ве-де на-пад из де-ми-ли-та-ри-зо-ва-не зо-не. Знао сам да су ти срам-ни, про-ра-чу-на-ти по-те-зи во-ди-ли мој на-род у ка-та-стро-фу. На-ред-ба је до-шла из Са-ра-је-ва.”

То-ме у при-лог го-во-ри и све-до-че-ње Ти-ма Ри-пли-ја, бри-тан-ског вој-ног ана-ли-ти-ча-ра, да су хо-ланд-ски вој-ни-ци „ви-де-ли бо-сан-ске тру-пе ка-ко бе-же из гра-да, про-ла-зе-ћи по-ред њи-хо-вих осма-трач-ни-ца са пот-пу-но но-вим про-тив-тен-ков-ским на-о-ру-жа-њем”. А Кар-лос Мар-тинс Бран-ко пи-ше да „му-сли-ман-ске вој-не сна-ге ни-су чак ни по-ку-ша-ле да ис-ко-ри-сте пред-ност сво-је те-шке ар-ти-ље-ри-је под кон-тро-лом УН у вре-ме ка-да су има-ли све раз-ло-ге да то учи-не. Вој-ни от-пор би та-да угро-зио имиџ жр-тве ко-ји је био па-жљи-во кон-стру-и-сан и ко-ји су му-сли-ма-ни на-сто-ја-ли, по на-ре-ђе-њу, да за-др-же.”

Из ду-гог из-ве-шта-ја Ме-ђу-на-род-не гру-пе за ис-тра-жи-ва-ње о Сре-бре-ни-ци мо-гли би-смо на-во-ди-ти чи-ње-ни-це, ар-гу-мен-те и ана-ли-зе још ду-го. Тај до-ку-мент тре-ба-ло би у це-ли-ни да об-ја-ви Вла-да Ср-би-је и да на том те-ме-љу ор-га-ни-зу-је ве-ли-ки ме-ђу-на-род-ни на-уч-ни скуп у Бе-о-гра-ду „Исти-на о Сре-бре-ни-ци”, уз уче-шће ауто-ра, ре-ле-вант-них екс-пе-ра-та УН и ЕУ, као и свих бал-кан-ских на-ро-да. Тре-ба-ло би, али не сме. Да се кла-ди-мо?

Сва-ка не-ви-на жр-тва, и јед-на је-ди-на, мно-го је. Глу-па-во по-ли-ти-кант-ско ли-ци-ти-ра-ње бро-јем настрадалих, као на си-му-ли-ра-ном тен-де-ру за плаћ-ка-шку при-ва-ти-за-ци-ју, знак је пот-пу-ног сло-ма те-мељ-них људ-ских прин-ци-па у са-вре-ме-ном све-ту. Но, тре-ба ли се то-ме чу-ди-ти? Зар се по-сле све-га што нам се до-га-ђа-ло, по-сле Ули-це Ва-се Ми-ски-на, Мар-ка-ла, Рач-ка, Кра-ји-не, до-и-ста

мо-же-мо још не-че-му чу-ди-ти?

У сва-ком слу-ча-ју, хор-ско бр-бља-ње пла-ће-них про-па-ган-ди-ста – ко-јим смо мал-тре-ти-ра-ни по-след-њих ме-се-ци – ни-је и не мо-же би-ти исто-риј-ска исти-на ни о Сре-бре-ни-ци ни о тра-гич-ном ра-ту у ру-ше-ви-на-ма зе-мље у ко-јој смо ро-ђе-ни. Они-ма ко-ји иза то-га сто-је ни-је ста-ло ни до исти-не ни до по-ми-ре-ња. **<**

(Август 2005)